

Başbakan Yardımcısı

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ'in

2017 Türk Dili Yılı Tanıtma Toplantısı'nı Açış Konuşması

Saygıdeğer katılımcılar,

Hanımfendiler, beyefendiler,

Toplantımızı teşriflerinizden dolayı hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlarım.

Böylesi önemli ve hassas bir konuda bizleri yalnız bırakmadığınız ve varlığınızla destek olduğunuz için hepinize ayır ayrı en içten şükranlarımı arz ederim.

İnsanı yeryüzündeki canlılardan ayırt eden en belirgin özellik, hiç kuşkusuz düşünme, düşündüğünü konuşma ve yazma yoluyla dile getirme yeteneğine sahip olmasıdır. Dil, insanlığın başlangıcından bu yana, çeşitli toplumların kendi aralarında ve başka toplumlarla anlaşmak amacıyla kullandığı en vazgeçilmez, en olmazsa olmaz iletişim aracı olmuştur. İnsanlık tarihi boyunca kullanılan bu dillerden bir bölümü bugün, konuşanları bulunmadığı için ölü diller olarak kabul edilmektedir.

Bir dilin doğması ve ölmesi, o dille inşa edilen kültür ve medeniyetle doğrudan doğruya ilgilidir. Günümüz dünyasında binlerce dil konuşulduğu ve yazıldığı hâlde, bunlardan, sadece edebî ve ilmî eserler üreterek kendi

sürekliliğini sağlayan, bir kültür ve medeniyet dili olarak, başka diller ve alt kültürler üzerinde etki bırakan az sayıda dil, dünya üzerinde güçlü bir şekilde varlığını sürdürmekte ve insanlığın geleceğine yön vermektedir.

Binlerce yıllık tarihî geçmişi ve birikimi olan Türk dili, hiç kuşku yok ki bu az sayıdaki dillerden birisidir. Türk dili, tarihî süreçte pek çok köklü değişimlere uğramış olmakla birlikte, Orhun Abideleri ile başlayan kesintisiz yolculuğunu, 21. yüzyılın ilk çeyreğine kadar ulaştırmayı başarmış büyük bir kültür ve medeniyet dilidir.

Güzel Türkçemiz, son iki yüz yılda, bir yandan sadeleşip Türkçe kökenli kelimelerin ağırlık kazandığı çağdaş bir dil hâline gelirken, bir yandan da zaman zaman çeşitli tehlikelere maruz kalmıştır. Osmanlı Türkçesinin yüz-yıllar boyu birlikte yoğrulduğu ve yüklediği yeni anlamlarla Türkçeleştirdiği çok sayıda Arapça ve Farsça kelimenin zamanla kullanımdan düşmesi ve bunların yerlerine Türkçe karşılıklarının süratle konulamaması sonucunda oluşan boşluk, Türkçenin Batı dilleri tarafından hızla istila edilmesine yol açmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk'ün “Ülkesini, yüksek istiklâlini korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır” şeklindeki uyarıcı ifadesi, kendisinin ölümünden sonra dil konusunda kantarın topuzunu kaçıran ve sadece Arapça Farsça kelimeleri dilden sürgün eden, ancak Batı kökenli kelimelerin Türkçeye girişi sırasında işi ağırdan alan kimi

dilcilerin “tabii Türkçe ile öztürkçe” arasında oluşturdukları yapay kavgaların arasında hatırlanmaz ve uygulanmaz olmuştur.

Bugün geldiğimiz noktada Türk dili, her zamankinden daha çok saldırı altındadır. Anlaşılır ve kurallı Türkçe karşılıkları olduğu hâlde, hemen her gün özellikle basın yayın kuruluşları tarafından dilimizin içine sokuşturulan Batı kökenli kelimeler, Türkçeye karşı özensiz, duyarsız ve bilinçsiz davranan bazı kişiler ve kurumlar tarafından çabucak benimsenmekte ve yaygınlık kazanmaktadır.

Selfie, lansman, leasing, catering, factoring, timing, inovasyon, inovatif, aktivite, brunch, center, tower, palace, konsensüs, koordinasyon, online, materyal, regülasyon ve benzeri yüzlerce, binlerce kelime Türkçe karşılıkları bulunduğu hâlde, sadece özentiyile ve dikkatsizlikle açıklanamayacak bilinçsiz bir tutumla ne yazık ki dilimizi kirletmekte ve bozmaktadır.

Bunlar yetmezmiş gibi, aynı kelimelerin, *aktive* etmek, *minimize* etmek, *konsensüs* sağlamak, *online* olmak, *selfie* çekmek, *lansman* yapmak örneklerinde olduğu gibi bir de Türkçe fiillerle birlikte kullanılması işi, büsbütün içinden çıkılmaz bir hâle sokmaktadır.

Dünyanın en zengin, işlek ve kıvrak dillerinden birisi olan Türkçe, herhangi bir yabancı dilde bulunan herhangi bir kelimeye karşılık bulmaktan âciz olmadığı gibi, tam aksine dünyanın pek çok büyük dilinin sahip olmadığı, kelime üretme ve türetme yollarına sahiptir. Nitekim Türk Dil Kurumunun çeşitli bilim dallarına özgü olarak hazırladığı onlarca terim sözlüğü, Türkçenin bu konudaki yeterliliğinin ve gücünün en açık kanıtıdır. Asıl sorun, Türkçenin kurallarına göre türetilen bu terimlerin ve kavramların ilgili meslek topluluklarınca kullanılmaması, hatta çok zaman dikkate bile alınmamasıdır.

Başta topluma her alanda yön veren kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere, basın yayın kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin, çeşitli meslek topluluklarının ve nihayet Türk aydınının Türkçe konusunda yeterli duyarlılığa, özene ve bilince sahip olmaması, aşılması gereken en büyük, en önemli ve en temel sorun olarak karşımızda durmaya devam etmektedir.

İşte bu düşüncelerden yola çıkarak hemen her konuşmasında Türkçe konusundaki duyarlılığını dile getiren sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi'nin de yüksek himayelerini almak suretiyle 2017 yılını *Dilimiz Kimliğimizdir* alt başlığıyla **Türk Dili Yılı** olarak ilan ediyor, bir yandan Türkçenin içinde bulunduğu sıkıntılı duruma dikkatlerinizi çekmek

isterken bir yandan da Türkçenin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi yolunda sizlerin desteğini almayı amaçlıyoruz.

Şunu çok iyi bilmeli, anlamalı ve idrak etmeliyiz ki Türkçe, 2023, 2050 ve 2071 hedeflerimizde, bizi maksadımıza ulaştıracak olan çok sayıda araç arasında her zaman en ön sırada olacaktır, olmalıdır.

Kültürde, sanatta, bilimde, eğitimde gerçekleştirilmesi öngörülen her türlü atılım, her şeyden önce zengin, kullanışlı, anlaşılır ve temiz bir Türkçe sayesinde olacaktır. Türkçenin kendine özgü doğal dokusu bu hızla bozulmaya devam ederse, kökleri her geçen gün sarsılan ve can damarları kuru-yan bir Türkçe ile küresel boyutta bir kültür ve medeniyet inşa etme iddiamızın ayakları yere basmayacak ve havada kalacaktır.

Saygıdeğer katılımcılar,

Bu vesileyle, bir kez daha toplantımıza katılımlarınızdan dolayı her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyor, bugün resmen ilan etmiş olduğumuz **2017 Türk Dili Yılı**'nın ülkemize her alanda iyilikler ve güzellikler getirmesini diyor, sadece Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Türk Dil Kurumunun naçizane çabalarıyla yürütülemeyecek büyüklükte olan bu güzel ve anlamlı etkinliğe, kamu kurum ve kuruluşlarımız başta olmak üzere, bütün basın yayın kuruluşlarımızı, sivil toplum örgütlerini, eli kalem tutan şair, yazar ve düşünürlerimizi, öğretmenlerimizi ve kültür insanlarımızı katkı ve destek vermeye davet ediyorum.

Saygılarımla.